

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 28 marca 2023 r.

Pozycja 67

POSTANOWIENIE

z dnia 8 lutego 2023 r.

Sygn. akt Ts 70/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Mariusz Muszyński – przewodniczący

Jakub Stelina – sprawozdawca

Stanisław Piotrowicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 21 lipca 2020 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej Gminy Wyznaniowej Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej w W.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 30 kwietnia 2019 r. (data nadania) Gmina Wyznaniowa Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej w W. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, zarzuciła niezgodność art. 4 w związku z art. 6 ust. 1-3 w związku z art. 7 w związku z art. 17 w związku z art. 18 w związku z art. 36 ustawy z dnia 21 kwietnia 1936 r. o stosunku Państwa do Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 30, poz. 240, ze zm.) w związku z § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 sierpnia 1936 r. o uznaniu Statutu Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 72, poz. 517; dalej: rozporządzenie RM) w związku z § 29 w związku z § 5 pkt 13 w związku z § 35 Statutu Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiącego załącznik do przedmiotowego rozporządzenia RM z: 1) art. 53 ust. 1, 2 i 5 w związku z art. 25 ust. 1, 2, 3 i 5 w związku z art. 12 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; 2) art. 64 w związku z art. 21 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 2 zdanie 2 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji,

Postanowieniem z 21 lipca 2020 r. (doręczonym skarżącej 27 lipca 2020 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Trybunał stwierdził, że prawo do wystąpienia ze skargą mają tylko te podmioty, którym przysługują konstytucyjne wolności lub prawa. Wskazane w skardze wolności i prawa przysługują Muzułmańskiemu Związkowi Religijnemu w Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: MZR), nie zaś skarżącej z powodu utraty przez nią osobowości prawnej przez jej zniesienie 31 stycznia 2017 r. W konsekwencji Trybunał uznał, że skarga konstytucyjna została wniesiona przez podmiot nieistniejący i odmówił nadania dalszego biegu wniesionej skardze konstytucyjnej.

Na powyższe postanowienie skarżąca złożyła – w ustawowym terminie – zażalenie. Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła naruszenie art. 56 ust. 1 w związku z art. 61 ust. 2 w związku z art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) w związku z art. 79 Konstytucji, polegające na odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej przez wadliwe przyjęcie, że nie jest ona podmiotem uprawnionym do wniesienia skargi konstytucyjnej. W ocenie skarżącej Trybunał przedwcześnie uznał utratę przez nią osobowości. Skarżąca wskazuje ponadto, że przedmiotem skargi są przepisy, które „stanowiąc miały podstawę pozbawienia [skarżącej] osobowości prawnej, co w konsekwencji sprawia, że do oceny rzeczywistego statusu [skarżącej] niezbędne jest merytoryczne rozpoznanie skargi konstytucyjnej”.

W konsekwencji wskazano również naruszenie: art. 6 ust. 1 w związku z art. 13 w związku z art. 9 ust. 1 w związku z art. 11 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284; dalej: „Konwencja”) oraz art. 6 ust. 1 w związku z art. 13 Konwencji w związku z art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji sporządzonego w Paryżu dnia 20 marca 1952 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 36, poz. 175), polegające na zamknięciu skarżącej drogi prawnej.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Trybunał rozpatruje zażalenie w składzie trzech sędziów na posiedzeniu niejawnym. Rozpoznając zażalenie bada zakwestionowane postanowienie pod kątem prawidłowego zidentyfikowania w nim przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważają podstawy odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2.1. Zasadniczym zarzutem wobec badanej skargi jest brak legitymacji procesowej skarżącej. Poszczególne gminy wyznaniowe, działające w ramach struktury Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: MZR) posiadają osobowość prawną i mogą być podmiotem praw i obowiązków. Jednakże skarżąca 31 stycznia 2017 r. utraciła osobowość prawną, co potwierdza pismo Wojewody Mazowieckiego z 23 sierpnia 2017 r. odmawiające wydania zaświadczenia o osobowości prawnej oraz treść samej skargi i zażalenia. Do Trybunału wpłynęło ponadto pismo z 31 sierpnia 2020 r. pełnomocnika MZR, reprezentowanego przez Pana T.M. (powołującego się na pełnienie funkcji Muftiego), które dodatkowo potwierdziło zniesienie Gminy Wyznaniowej w W., jak również sam spór wewnątrz wspólnoty. Wskazano, że podjęta 17 grudnia 2016 r. uchwała Najwyższego Kolegium MZR w RP zniósła z dniem 31 stycznia 2017 r. Muzułmańską Gminę Wyznaniową w W. O przed-

miotowym fakcie powiadomiony został Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, Wojewoda Mazowiecki oraz Dyrektor Departamentu Wyznań Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA, a także sama gmina.

2.2. Do utraty osobowości prawnej doszło już w trakcie postępowania przed Sądem Okręgowym w W., jeszcze przed wydaniem ostatecznego rozstrzygnięcia wskazanego przez skarżącą – postanowienia Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]) odrzucającego jej zażalenie.

W zaskarżonym postanowieniu Trybunał wyraźnie wskazał, że jako podmiot nieistniejący, skarżąca nie jest już beneficjentem wolności i praw określonych w Konstytucji. Trybunał w obecnym składzie podziela to stanowisko. Ocena podmiotowości prawnej skarżącej należy do wymogów formalnych skargi konstytucyjnej. Zarzut skarżącej, że Trybunał przedwcześnie ocenił utratę osobowości prawnej jest zatem chybiony.

2.3. Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że prawo wniesienia skargi jest bowiem prawem osobistym i ściśle związanym z określonym podmiotem. Utrata osobowości prawnej skarżącej jeszcze w trakcie postępowania sądowego oznacza więc wygaśnięcie prawa przysługującego jej na podstawie art. 79 Konstytucji. Warto odnotować również, że sytuacja prawna skarżącej musi mieć charakter rzeczywisty i realny, a przy tym ma trwać w chwili wnoszenia skargi. Wymagane jest więc wykazanie, że naruszenie posiada charakter aktualny, a nie potencjalny, co wydaje się trudne w przypadku gdy skarżąca została już zniesiona i nie istnieje. Skarżąca utraciła 31 stycznia 2017 r. byt prawny oraz możliwość skutecznego zainicjowania postępowania sądowego.

Poszukując ochrony prawnej, skarżąca wniosła skargę konstytucyjną, powołując się na zaskarżenie przepisów które, jak podnosi, stanowiły podstawę jej zniesienia. W ocenie skarżącej brak uznania podmiotowości prawnej był nieprawidłowy i stanowił wynik zastosowania niekonstytucyjnych przepisów. Z dołączonych do skargi orzeczeń i pism wynika, że z dniem 31 stycznia 2017 r. skarżąca została poddana likwidacji i wykreśleniu z rejestru na podstawie uchwały z 17 grudnia 2016 r. Najwyższego Kolegium MZR, a nie *ex lege*. W związku z tym, jako podmiot nieistniejący, nie jest już beneficjentem wolności i praw określonych w Konstytucji.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.